

M. TERESA CABRÉ

A L'ENTORN  
DE LA PARAULA  
(I)  
LEXICOLOGIA GENERAL

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA  
1994

# ÍNDEX

<i>Presentació</i> .....	11
Símbols i sigles utilitzats .....	13
I. L'ESTUDI DEL LENGUATGE .....	15
1. La lingüística i el coneixement .....	17
2. La teoria lingüística .....	19
3. La gramàtica universal i les llengües particulars .....	23
4. La gramàtica modular .....	25
5. El paper del lèxic dins la gramàtica .....	29
II. L'ESTUDI DE LA PARAULA .....	31
1. La paraula, unitat de referència .....	34
2. La paraula, identificador social i individual .....	38
3. La paraula, unitat lingüística .....	39
III. LA PARAULA DINS LA GRAMÀTICA .....	45
1. De <i>Syntactic Structures</i> a <i>Aspects</i> .....	47
2. De la hipòtesi transformacionalista a la lexicalista .....	52
3. Cap a un mòdul lèxic dins la gramàtica .....	56
3.1. La forma de base del component lèxic .....	59
3.2. Les regles de formació de mots .....	64
3.3. El poder de les regles de formació de mots .....	65
3.4. Tipus de regles de formació de mots .....	67
3.5. Algunes condicions de les regles de formació de mots ..	74
3.6. Encara algunes qüestions més sobre les regles .....	80

IV. DE LA PARAULA A LA GRAMÀTICA .....	83
1. Lèxic i fonologia .....	86
1.1. Regles (morfo)fonològiques del component lèxic .....	90
1.2. Al·lomorfa i truncació .....	91
1.3. Derivació i flexió .....	98
1.4. Composició i flexió .....	99
2. Lèxic i sintaxi .....	102
2.1. El principi de projecció .....	104
2.2. Papers temàtics i subcategorització .....	109
3. Lèxic i semàntica .....	112
3.1. L'assignació de papers temàtics .....	112
3.2. Papers temàtics i lexicó .....	116
V. LES RELACIONS ENTRE PARAULES .....	121
1. Associacions pragmàtiques .....	125
2. Associacions lingüístiques: paradigma i sintagma .....	126
3. Estructures lèxiques .....	130
3.1. Estructures formals .....	131
3.2. Estructures funcionals .....	133
3.3. Estructures semàntiques .....	134
3.4. Estructures morfològiques: les famílies de mots .....	139
VI. BIBLIOGRAFIA .....	141

## *Presentació*

*A l'entorn de la paraula és un manual de lexicologia adreçat a estudiants universitaris confeït sobre la base d'una experiència de més de 15 anys d'ensenyar la matèria de Lexicologia catalana a la Universitat de Barcelona, primer als estudiants de cinquè curs i més tard, amb el nou pla d'estudis, als de segons curs.*

*La lexicologia ha estat sempre una matèria opcional del pla d'estudis de Filologia Catalana de la UB. Aquest fet, però, no sembla que li hagi restat audiència. Una bona part dels estudiants del Departament de Filologia Catalana d'aquests 15 anys (alguns d'ells professors al mateix Departament) interessats per adquirir una orientació més lingüística que literària han fet l'opció de cursar l'assignatura; com també força estudiants d'altres departaments que no oferien un ensenyament específic del lèxic.*

*Per aquesta experiència, però també perquè estic convençuda (com llegireu repetidament a diversos capítols) que per descriure una llengua cal partir d'un model teòric al més explícit possible, aquest llibre no s'ha concebut com un manual exclusivament dedicat als estudiants de filologia catalana, sinó com un tractat de lexicologia teòric i descriptiu alhora. I així, presenta un model teòric sobre el qual es pot fonamentar una descripció del lèxic de qualsevol llengua (Volum I) i dades descriptives sobre el funcionament del sistema lèxic de la llengua catalana (Volum II).*

*L'obra s'ha distribuït en dos volums per facilitar-ne el maneig, i també per satisfer les necessitats específiques dels qui s'interessen només per*

*la teoria o pels que només volen aplicar-la a una llengua que no és el català. Per donar autonomia màxima a cada un dels dos volums, trobareu repetida la bibliografia al final de cada llibre. M'agradaria, doncs, que aquest fos un manual útil i comprensible per endinsar-se en l'estudi sistemàtic del lèxic, tan menystingut en la majoria de gramàtiques arreu.*

*No voldria acabar aquesta breu presentació sense agrair de manera general als companys i companyes de departament el suport i la confiança que m'han mostrat atorgant-me repetidament aquesta matèria, i als qui van ser, en el meu període d'estudiant universitària (i que avui continuen sent), els meus mestres en lingüística i en flexibilitat d'enfocament de les ciències del llenguatge: Antoni M. Badia i Joan Veny.*

*De forma explícita voldria esmentar els qui m'han ajudat directament en la realització del llibre: Rosa Estopà, que ha col·laborat sense restriccions en la preparació material del text; Victòria Alsina, que m'ha revisat tots els índexs de formants (sobretot els cultes) i n'ha completat la informació; i Danielle Corbin, que amb la seva invitació a la Universitat de Lille el mes de febrer de 1993 va fer possible que pogués acabar d'escriure aquest text fora de les pressions de la vida professional i personal de cada dia.*

*I tampoc no voldria deixar d'agrarir a la meva família la comprensió que han tingut amb mi per les hores que he hagut de dedicar a aquesta obra.*

M. TERESA CABRÉ  
Barcelona, gener de 1994